Додаток до „Буковини“.

Руска Рада

Народна ґазета

Виходить що тижня в пятницю | Адрес Редакциї: „Руска Рада“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. | Коштує річно 4 короні.

Ч. 15. Чернівці, дня 9. (22.) цьвітня 1904. Рік VII.

Правда-пісня.

Послухайте, милі братя, що буду казати;
Хочу для вас одну правду-пісню засьпівати.
Нема зими без морозу, літа без болота,
А в — — — *) до просьвіти щось слаба охота.
Не гнївайтесь, милі братя, скажу правду в очи.
Бо в — — — котрий відки, все гонору хоче.
Гоню пером по папери, не можу вгадати,
Де-би можно для кождого гонору набрати?
Однак скажу, бо не можу правду затаїти,
Що на гонор кождий мусить собі заслужити.
Гонор пустий без розуму, як старі патинки;
Нїчо нас так не прославить, як добрі учинки.

Ой в — — — над болотом гуси і качки вють ся;
Наші люди зле приймають, з доброго сьміють ся.
Ой там в лузї на корчику сорока скрегоче:
Наше село о просьвітї й слухати не хоче.
Передвчера на острішку синичка скакала:
У нас коршма піднесла ся, а читальня впала.
Ідуть люди подорожні і говорять з тиха:
„В — — — так богато наробилось лиха!“
Ішов стрілець полем-лугом та в заяця стрілив:
Була в нас колись і єдність та хтось еї розстрілив.
Ішли хлопцї понад воду тай убили крука;
Людям єдність попсувати — не велика штука.
Стрімкий беріг під Туловом над рікою Прутом,
Як ми сему не зарадим, буде з нами круто.

Милі братя в — — — часу не дармуймо
Все що добре, то приймаймо, а зле коренуймо.
Коренуймо пяньство, глупість і злї поведеня,
Бо у нас довгів горами а маєтку жменя.
До просьвіти всї горнїм ся, крейцарі складаймо
І читальнї і крамницї всюди закладаймо.
А як прийдуть знов вибори, вибираймо свого,
Чоловіка-друга а не наймита чужого.
А коли так всї як один поступати будем,
Тогди із нас вийдуть добрі і богаті люди.
Сим я свою правду-пісню на тепер кінчаю,
І всїм вам, братя, щастя-долї й много лїт желаю.

Читальник із Ростік.

*) В визначенім чертками місци мож вложити назву будь якого села, де такий нелад дїє ся, як в тїй пісни осьпівує ся. У нас на Буковинї, на жаль не в однім селї такий „гаразд“! (*Пр. Ред.*)

Коли вже раз буде сему край?

Оттаке питанє кладемо на чолї сеї статї, бо справдї вже не стає терпеливости дожидати часу, в якім буде в нашій церкві заведений лад та буде вже раз прикоротана бута тих волоских панотцїв, котрі нето що не сповнюють бажань своїх парохіян, але своїм поведенем поводять ся крайно нетактовно і наносять сором сьвященичій рясї. — Одним із типових панотцїв-ромунїзаторів є вовчинецкий о. Ісопескул. Про его найновійший подвиг пишуть нам таке: Читаємо по всяких ґазетах тай книжках, як то наші братя мужики бідують за морем у канадийскій земли без Божого слова і без своїх панотцїв; они не чують там Божої проповіди нї від кого. А от що дїє ся у нас у Вовчинцях, хоть ми таки маємо панотчика у своїм селї, а гадаєте, що нам не гірше там поводить ся, як тим нашим

братям за морем? Ой гірше! Прошу лиш, будьте ласкаві тай самі осудіть, чи то не гірше. На саме Воскресеніє, у неділю рано зійшло ся півтора тисячки народу богатого, й бідного, слабого і дужого, а як то кождому відомо, наш нарід звик уже від давна шанувати сьвятий піст великий перед Воскресенєм Христовим і у нас кождий тримає піст, як найзавзятїйше. А вже як прийде Великдень, то на правду мож сказити, що наші селяни тоді такі слабі від посту, не мовби ті мерцї, що вже від гробу повставали. А яка то у них і їх радість, як почують від своего душпастиря сьвяте слово „Христос Воскрес!" та й у кождім чи то малий, чи то старий воскресає нова сила новий дух і любов до своїх ближних і чи то своїх, чи чужинців. А яка то велика радість настає у тих малих дїточок, як сьвященник зачне сьвятити паски, бо вони ще добре не розуміють сего великого сьвята та лиш тепер їм старші дїточки розказують, що то не можна їсти нїчого, доки сьвященик не осьвятить паску. Тай старші люди тїшуть ся, що то їм Господь сьвятий допоміг дочекати Сьвятого Воскресенія і старі, дуже старі старцї хвалять Господа Всевишнього, що їм допоміг ще діждати сьвяткувати враз з своєю родиною, „бо, як кажуть, Бог сьвятий знає, чи я любенкі буду вже з вами на другий рік сей день празнувати. От видите, тамтого року празнував з нами той а той а, сегодня вже він у могилї, тай мене ге чекає. Радуймо ся, щом дочекали сей рік разом празнувати най буде всїм велика радість."

Та в нашім селї намість великої радости став ся великий і то дуже великий смуток.

Прошу послухати, що то за смуток обняв нас: Виходить наш сьвященик Василь Ісопескул на посьвячене паски тай виносить з собою кілька великих міхів на паски тай зачинає кричати на увесь голос, що не дай Господи котрому відважити ся не дати єму паску, ото вже попамятає его.

На тоє відозвав ся голос десь з між людий, що установив нам Ісус Христос „сьвяту церков і наказав молити ся, але що міхів не полишав". Господи сьвятий! Тогди наш сьвященик, як нафурить (скине) з себе сьвятї ризя тай далї з церкви до дому. А ми сидїли еще зо дві годинї перед церквою тай розійшли ся до дому без сьвяченої паски! О такої то ми — Вовчинецкі мужики зазнали радости і утїхи на Воскресеніє.

Тепер вже лиш запитуємо ся і даємо до відомости сьвятої Консисториї і ц. к. Правительства через нашу ґазету, бо вже не будемо робити на нашого панотця більше скарг. Ми вже написали ся і наговорили ся досить на него і в соймі краєвім і навіть в Думі державній підносили се наші щирі рускі посли, а нам з того нїчо не лишило ся лиш чисті збитки.

Володимир Степняк.

Андрій Рівчаченко.

(Оповідане із російскої України.)

(*Дальше.*)

За те вже Андрій як справить ся в вечір з роботою, зараз іде до своєї Оксани, а з нею у купі підуть до річки, сядуть над кручею і слухають, як голосно висьпіває соловейко.

Оксана була сирота і жила у своєї тїтки. Оксану усї клали у примір своїм дочкам. Вона була така-ж невсипуща робітниця, як і Андрій, і всї, хто знав про їх кохане, не раз казали, що другої такої пари як вона з Андрієм, навряд, чи знайти. І справдї, щастє так здавало ся і сипало свої квітки на Андрія з Оксаною. Старий Наум глядячи на неї, як вона помагала Ганнї то хату мазати, то коров доїти, то сорочки прати, не раз казав жінцї: „От, колиб тілько Господь змилосердив ся, щоб Андрія в осени не взяли у салдати (до війска), оженили-б ми его з Оксаною і зажили-б тоді, стара тихо та радісно". Андрій і сам чекав нетерпеливо тої години, коли буде працювати у купі з своєю Оксаною... Тілько Бог судив інакше.

Якось дійшла у село чутка, що обявила ся війна і почувши таке лихо, защеміло серце у старого Наума. Чим близше підходила осїнь, тим довше і довше дивив ся старий не зводячи очей і тим гірше

Умильно просимо сьвітлу Консисторію і ц. к. Правительство, най нам відповідять ласкаво на отсю допись за наші кривди у нашій ґазеті, чи гадають їх нам усунути, чи ми маємо самі собі зарядити який супокій тай порядок. Ще просимо Пре осьвященого Митрополита Репту, щоб нам пояснив, може посьвящене паски не есть доконечне? може ми дурні мужики се тримаємо за велике, а се непотрібний забобон, як се виказує поступоване нашого панотця?

Просимо Вас, Преосьвященний Митрополито чи можемо так як сего року і все без сьвяченої паски обходити ся?

А Ви, посли, котрі називаете ся вільподумні, яких вибрали селяни, просимо Вас ласкаво, постійте за нами бідними мужиками і постійте за нашу сьвяту православну віру і церков, аби і такі людці як наш „сьвященик" не сьміли, нашої сьвятої православної церкви і обряду понижати. Вовчинець дня 12. цьвітня 1904.

Симен Копачук.

Про лад у запорожскій „Січи".

Скрізь по наших селах заводить наше славне парубоцтво Січові коші, щоби служити нашим громадам, як колись служила нашому народови запорожска „Січ". Лиш иньші тепер часи, то й иньше оруже беремо в руки. Просьвічаємо ся, вправляємо своє тіло та вчимо ся борби з мужицким ворогом-огнем. А тепер послухаймо, який то лад був у давній козацкій „Січи". Він змальований у „Поступі" так:

Осередком козацкого житя, була, як відомо, Січ Запорожска. Січию звала ся та козацка оселя тому, що козаки засїкали ся в ній остроколами і шанцями проти ворогів, а запорожскою прозвано еї для того, що она була на однім із дніпрових островів, який лежав за порогами т. є. за великими скалами посеред Дніпра. Козаки осїдали кошем; головний кіш, де они всї збирали ся, де стояла їх церква і де сидів їх найстарший отаман кошовий — була якраз отся Січ Запорожска.

Запорожцї дїлили ся на куренї; кождий курень мав свого курінного отамана. Всю старшину вибирали козаки самі з поміж себе; старшина була на то, аби вести порядок в бою і в Січи і щоби виповняти волю громадску. О справах, що обходили цїле козацтво, порішали самі козаки на т. зв. радах військових.

Таких рад було що року кілька. Перша рада бувала на новий рік, аби подїлити між куренї річки і охаби днїпрові на риболовлю. На тій радї скидали часом козаки і свою старшину а вибирали нову. Рада була все з-полудня і скликувала ся так: Насамперед казав отаман кошовий гукнути з армати, аби почули всї, що були поза Січию — по річках, гаях остро-

болїло его серце, що ранку і вечера, він щиро молив ся Богу і надїяв ся, що усе мине ся і що его втїха, его Андрій, не покине его...

Настала осїнь. Стали збирати рекрутів, щоб везти їх у город (місто). Через недїлю вони і поїхали, а з ними у купі і Андрій... Ще дужче став молити ся старий Наум перед образами, і становлючи ся до молитви, казав Ганнї: „моли ся, стара, за сина, моли ся".

Незабаром повертали ся і рекрути: багато було збракованих, багато було і забраних. Вернув ся Андрій до дому і все, що він зміг зказати дивлючи, ся на засмучених батька й матір, було одно слово: „взяли!"

Плакали старі, плакали а все таки робити нїчого тай почали збирати ся в дорогу, бо через дві недїлї звелено бути в містї.

* * *

В десятий раз пригортала ся Оксана до Андрія, міцно обнимаючи его шию руками і сьміючи ся і плачучи цїлувала его, то в губи, то в очи, а він стояв убитий горем і не зміг слова сказати. Серце его обливало ся кровю на гадку, що завтра вже не побачить своєї милої, що завтра відвезуть его у місто, надїнуть салдацку одежу (войсковий мундур,) дадуть у руки рушницю, вимуштрують, а там і на війну... Завтра!... О проклятe завтра!... Для кого і для чого ся війна? Для того,

вах і щоби сходили ся до Січи; потім казав довбушеви забубнити. Довбуш приносив бубен на майдан серед Січи перед церквою і забубнив три рази. Осаул виносив з церкви хоругов і ставив єї коло бубна. Козаки, почувши бубен, сходили ся на майдан. Коли довбуш по третий раз забубнив, виходив кошовий із своєю булавою, судия з військовою печаткою, писар з каламарем. Довбуш бубнив їм на поклін. Ставувши посеред громади, знимала старшина шапки і кланяла ся козацтву на всї чотири сторони. Потім заговорив кошовий до цїлої громади: А що, панове молодцї і товариство! Нинї у нас новий рік. Треба нам по старому звичаю роздїлити між війско ріки і луги! На то всї крикнули: Добре, батьку — так і треба! І козаки жеребом дїлили поміж себе ріки і луги і котрому куріневи припав ся який пай, той мусїв з него цїлий рік живити ся і одївати. По роздїлї питав ся звичайно кошовий дальше: панове молодцї, чи не будете сего року, по старому звичаю, нову старшину вибирати? Коли старшина була по волї козакам, то всї кричали: Ви батьки і пани нашї добрї, вам над нами панувати! Тогди кошовий і вся старшина покланяла ся козакам і відходила до своїх куренів. Колиж хотїли кошового або другого кого з уряду скинути, говорили до кошового, аби зложив свою булаву; тогди той складав булаву на шапку, дякував козакам за дотеперішний послух і відходив до свого куреня як простий козак. Так само судия, писар і осаул, коли їх скинули, складали свої відзнаки.

При виборі нової старшини бував звичайно великий гамір і заколот поміж підхмеленими і сварливими козаками. Одна сторона хотїла старшину мати з того куреня, друга з иншого. Коли кого вибрали, а вибраного не було на радї, тогди ішло по него 10 або й більше підвеселених молодцїв і просили єго, аби приняв вибір. Як він відмовляв ся, хватали єго одні за руки, другі пхали з заду і провадили між козаків викрикуючи: Іди, сякий-такий сину! Там тебе треба, ти наш батько, будеш панувати над нами. По козацкому звичаю повинен був вибраний двічи не приняти вибору; аж за третим разом мусїв вже покорити ся волї товариства. Тогди єму передавали відзнаки, довбуш ударяв в бубен, а козаки стали вибраному старшинї сипати землю на голову, аби не гордив ся.

Крім тої ради була ще друга в місяци вересни, а трета на Великдень.

Але окрім тих установлених часів скликувано ради, коли тілько козакам захотїло ся і з якої будь причини. Козаки змовляли ся насамперед потайно, і як 10 куренів згодило ся на раду, виносили бубен на майдан і починали на нїм тарабанити якими будь патиками. Тогди виходив із ними довбуш і питав ся, на що скликують

щоб відняти у жінки на віки чоловіка, у сестри брата, у матери сина!?“... Він зітхав тяжко-тяжко, а Оксана узявши єго за плечі, дивила ся єму в очи і завмерла не відводячи очей, наче вона хотїла упити ся єго видом, наче хотїла запамятати сей вид на віки. Довго дивила ся вона на него, потім знов обняла міцно єго шию руками і якось несамовито проговорила:

— Нї, не дам я тебе нікому, ти мій і сховавши своє лице на єго грудах, вона знову тихо заплакала.

— Пора!!! сказав голосно Андрій.

Оксана аж скрикнула від жаху.

— Що робити?... Божа воля!... Пращай, Оксано! Моли ся за мене. Дасть Бог, скінчить ся війна, а верну ся і тодї... о тодї вже нас нїяка сила не розлучить!

— Нї, нї, я не дам тебе, не дам нїкому — задихуючи ся казала Оксана, міцно обхопивши руками єго шию.

— Схамени ся, серденько!... На те воля Божа!... кріпи ся... Я чую, менї моє серце каже, що ми скоро опять побачимо ся.

Оксана не чула, що їй казав Андрій і стояла мов нежива, дивлючи ся на него мутними від слїз очима. Андрій у останний раз обняв єї міцно поцїлувавши, постояв трохи дивлючи ся на неї, далї перемігши себе хутко пішов до дому. Він йшов не оглядаючи ся і чув, як Оксана кликала єго душу роздираючим голосом: „Ан-

раду. На то єму козаки відповідали: Бий лиш, вражий сину, не питай ся! бий лиш! Довбуш тогди мусїв бубнити, козаки збирали ся на майданї, а незабавки виходила до них старшина. Кошовий питав ся: Панове молодцї! з-за чого у нас сегоднї рада скликана? Коли козаки хотїли скинути кошового з уряду, відповідали єму: Ти, батьку, зложи булаву, бось нам не сподобен. І виговорювали єму всї провини, які на него знали. Як хотїли скинути судию, писаря або осаула, то говорили: Доста вже панують вражі сини; уже наїли ся військового хлїба. Після того старшина мусїла уступити, а козаки вибирали нову. Звичайно сварили ся при тім завзято, нерідко приходило між ними до бійки, поки врештї згодили ся на одну старшину.

Отак ми бачимо на Сїчи верховодила не воля одиницї, але воля цїлої громади. Правда, козаки обовязані були слухати старшини, особливо в часї походів, коли кошовий ставав безглядним паном житя і смерти козаків.

Війна.

Страшну гибіль российских кораблїв „Петропавловска“ а крім того ще „Страшного“ і пробитя „Победи“ описує анґлїйский писуватель часописи „Таймс“ так:

Плян Японцїв мав на цїли, российску фльоту знищити або виловити. Длятого хотїли підмінувати вїзд до пристани і виабити фльоту на міни; колиж би пощастилось российским кораблям оминути міни, мали їх виабити на широке море і там окружити їх та загородити їм дорогу повороту. Перша часть пляну удала ся Японцям. Вони вже від давна замічали, що российскі кораблї, виходячи з пристани і вертаючи, тримають ся все тої самої, досить вузкої дороги; імовірно робили се длятого, щоби не наткнути на власні, при вїздї для оборони пристани позакладані міни. На тій вузкій дорозї мали Японцї закинути міни. В тій цїли пустив ся оден японьский корабель д. 12. с. м., в вівторок, в ночи до пристани і при яснім сьвітлї российскім та мимо пальби з берегів дуже швидко упорав ся з мінами в тім вузкім вїздї і чим боржій завернув ся назад без жадної шкоди. В пристани не зміркували ся, яку цїль могла мати тая шалена виправа японьского корабля.

В середу, д. 13. зрана появило ся перед пристанею кілька японьских кружляків, їх цїль була, виабити российскі кораблї з пристани. Адмірал Макаров справдї вирушив зількома кораблями з пристани і, минувши якось щасливо підложені міни, пустив ся за японьскими кораблями. Ті далї в ноги, лише слабо відстрілюючи ся. Российска погоня віддалила ся від пристани яких 15 миль на полуд-

---

дрію, Андрію!“, але-ж він не хотїв вертати ся, бо знав, що як верне ся, то не видержить такої муки і Бог зна що зробить і з нею і з собою. Оксана побачивши, що Андрій вже далеко, хотїла була бічи за ним, далї подививши ся за ним через кільки хвилин, повернула ся тихо, увійшла у хату та упавши на колїна перед образами, стала щиро молити ся.

* *
*

Плакала стара Ганна, виряжаючи в ранцї свого сина, плакав і старий Наум, не плакав тільки меньший брат Андрія — Юхим, а думав собі: „чого вони плачуть так, мов у труну его кладуть? От за два або три роки і я піду у салдати і на війну піду. Одягну са в одїж з блискучими гудзиками, заломлю шапку на бакер і піду по вулици так браво, що дївчата дивлячись на мене будуть аж зітхати, а я закручу вуса отак, (тут він драпнув себе за губу, де був ще лиш пух) тай горя мало“...

Далеко за селом злїзли старі з воза і в останне попращали ся з сином. Довго плакала мати на грудях сина, аж поки Юхим, котрому обридло дивити ся на сльози не сказав:

— Ну, Андрій, сїдай вже та поїдемо, бо вашому пращанню мабуть сегодня й кінця не буде!

Тихо відвів старий Наум Ганну, благословив ще раз сина у далеку дорогу

невий схід. Тогдї японьскі кружляки бездротним телеґрафом дали алміралови Тоґови, котрий стояв о 30 миль закритий туманом і дощем, знати, що підступ удав ся. Тоґо числив на те, що в пітьмі буде міг заскочити російску фльоту. Тимчасом як-раз в тій хвили вітер розвіяв нагло тумани, а російскі кораблї спостерегли нараз дим японьскої фльоти та зміркували, що попали ся в заставлену матню; отже сейчас обернули, щоби чим скорше дістати ся під охорону своїх батерий, уставлених на березї. Коли би ще кілька миль були російскі кораблї загнали ся дальше, не спостерігши японьскої фльоти, була би їх імовірно стрінула цїлковита загибіль; а так удалось їм еще в час завернути ся. Але за те „Петропавловск“ наткнув сим разом на японьску міну і пішов на дно; „Победа“ теж потерпіла, але дотягла ся ще до пристани; инші кораблї, стріляючи поперед себе, щоби заздалегідь розсадити міни, коли би де находила ся яка по дорозї, вернули до пристани без шкоди. Тоґо завернув ся теж, а его торпедовцї затопили ще одний російский контрторпедовець „Страшний“.

В четвер з рана хотїли японьскі кораблї ще раз вивабити російску фльоту з пристани, але се їм не удало ся. В пятницю підійшов Тоґо ще раз під пристань, щоби її бомбардувати; при тім два нові японьскі кораблї успішно бомбардували нові російскі форти Ляв-тешану.

тай тихо пішов з старою до села. Обернула ся мати, щоб ще раз глянути на сина і побачивши, що він на них дивить ся, махнула ему хусткою і так довго стояла махаючи ему хусткою, аж поки віз не счез у лїсї. Тодї старий Наум бережно узяв її під руку і тихенько повів до дому приговорюючи: „осиротїли ми з тобою, Ганно, осиротїли“, а Оксана лежала і била ся в лихорадцї і раз у раз питала тїтку: „тїтусю, голубочко, скажіть менї, поїхав вже Андрій, чи нї?“ „Нї ще не їхав“, заспокоювала еї тїтка...

(Дальше буде.(

Росия має дотепер на мори такі страти в кораблях: важкий военний корабель „Петропавловск“, кружівник „Варяґ“, арматне судно „Кореец“, протиторпедовцї „Стереґучий“ і „Страшний“ і міноносець „Енїсей“, затонули почасти від ворожих стрілів, або таки наїхавши на власні підводні міни. Відповідно до того деякі з тих кораблїв пішли на морске дно через те, що получили пробоїни, через які набігла вода або зістали порозривані в кусні через вибухи мін.

Военнї кораблї: „Победа“ „Ретвізан“ і „Цїсаревич“, кружівники „Діана“ і „Боярін“ а також богато торпедових суден получили значні ушкодженя, так що вправдї вода їх не залила, але все таки не можуть они свобідно пливати. Два давнїйше ушкоджені Японцями кружівники „Новік“ і „Аскольд“ зістали вже направлені і беруть удїл в борбі.

Японцям ушкоджено до тепер великий панцирник „Фуйі“, кружівники „Івати“ і „Якумо“; а кілька торпедових суден затоплено.

Отже, як з того видно, на мори має Росия втрати без порівнаня більші чим Японцї. Та до втрат треба числити не лиш гибілї і ушкодженя кораблїв, але також і тисячі вбитих жовняр. Докладних чисел вбитих по обох сторонах ми не знаємо, бо оба правительства поки що се укривають. Та певно знаємо, що на тих кораблях російских, які вилетїли у воздух від мін, погинуло вже кілька сот людий, а що найважнїйше, то те, що на „Петропавловску“ погиб російский адмірал т. є вожд фльоти Макаров, який був найспосібнїйшим і найбільш ученим російским моряком, а з ним пішов на морске дно і его штаб і его военний плян, так як вожд его нїкому не оповідає, аби хто его не зрадив. Наступником Макарова іменовано Скридлова, команданта чорноморскої фльоти, але вже можна сказати за военними знатоками, що морска борба вже рішена і то на некористь Росиї. Порту Артура вже мабуть також не зможуть довго удержати в своїх руках. Тепер за те розгорить ся війна на суши, як лиш обі сторони будуть мати на поли борби тілько войска, щоб стати до отвертого бою, та

на суші прийде ся Японії розкусити твердий горіх, бо на суши з Росиєю не легка справа.

Із Січового руху.

Шипиньска „Січ“ дуже нам добре розвиває ся, прибувають „Січовики“ десятками. „Січовиків“ є майже поверх 225, дївчат також 70 пристало до „Січи“, а тепер сими сьвятами була у нас забава молодїжи коло рускої Читальнї, бо дотепер були у нашім селї 3 танцї, а тепер тілько один Січовий танець. Маєм правда ще в селї кілька хрунїв, котрі не хотять пристати до „Січи“. Тепер сими сьвятами було у нас дуже гарно, бо всї були тверезі. „Січию“ займає ся ціле наше село, тож не диво, що навіть тоті парубки, яких вороги раді би затягнути на танець під коршму горівкою, прийшли зараз до товариства „Січ“, повписували ся і тут забавяли ся, гуляли і засьпівали разом всї „Січовики“ у понедїлок великодний „Христос воскрес“ і „Боже буди покровитель“, і „Ще не вмерла Україна“ тай „Не пора“. І нїкого не було тодї у коршмі, але всї старі і молоді зібрали ся коло рускої Читалнї. Не дивож що в таку сьвітлу хвилину нашого села — вороги аж заплакали з пересердя і жалю. Та ба! Най плачуть.
— *Спірідіон Івасюк*, писар „Січи“.

Правда з Корчешт.

Майже всюди є порядок,
Тілько тут лиш недоглядок;
Школу хочуть будувати,
Для отця не мають хати.
Все тягає ся поволи,
Загубив ся плян від школи,
Люди ходять і шукають,
Пани їм відповідають.
Що той плян, от зараз буде;
А той „зараз“ не так всюди.
Ще би було, як би було,
Як би лиш ся з сим минуло,
Але нам ще ся дивити,
Щоби парох мав де жити.
Не гадайте, в сторонї,
Маєм і ми на „горбі“
Попівскі хати „порожні“
Тілько лише, що „старі“.
От так поводить ся нам,
Неученим мужикам,
Люди мучені бідують,
Инші кажуть, що купують
Якісь хати. . . (?) . . . Тілько знаєм,
Школу будувати маєм.

Правдолюбимець.

Дописи.

Із Глїбокої.

Загальні збори нашої читальнї відбули ся 27. марта с. р. Позаяк ми ще з нашої читальнї в Рускій Радї про збори і справоздане нїчого неписали, то просимо помістити тепер про теперішний стан нашої читальнї.

Наша читальня заснована року 1898., на статутах Народної Ради. Хоть нас тогди лиш „Руска Рада“ заохотила до заложеня читальнї, однако із тої причини, що ми пішли до покійного о. Тарнавского, порадити ся в тій справі, а о. Тарнавский сказав нам, що радо пристає і сам статути придбав, а ми аж пізнїйше увидїли, що наша читальня не туда належить, куда ми хотїли. І тому всї члени не хотять признавати інакше лиш говорять, що наша читальня є читальнею „Р. Бесїди.“ А тепер наша читальня має вже свій власний дім, збудований членами, який коштує разом 3640 корон. Та на нїм є довгу трохи, бо на докінчене дому позичено. Збори відбули ся згаданого дня о 4. годинї по полудню і членів явило ся на зборах около дві третини всїх членів. О. Іля Вербовский отворив збори і при тім наводив кілька добрих примірів про хосен читальнї. Відтак Ґеорґій Неміджан, касиер здав рахунок з приходів і розходів за минувший рік, дальше Теодосій Букатар, бібліотекар здав своє справоздане із біблїотики а при тім заохочував членів до згоди і витревалости. Тепер на запитане о. Вербовского, чи хотять змінити статут, чи сей остане ся, всї члени одноголосно ухвалили змінити статут на статут „Рускої Бесїди“. По тім наступив вибір старшини і так вибрано о. Іля Вер-

бовского предсїдателем, о. Тодора Матейка заступником предсїдателя, Ґеорґія Неміджана касиером, Теодосія Букатара писарем, Никифора Максимюка бібліотекаром Гарасима Паламарюка і Мирона Стрилчука заступниками старшини.

Читальня мала членів 237 а з них заплатили вкладку до нового року 151; між всїма членам найде ся около 100 письменних, найбільше із молодїжи, але між ними около 30 ґаздів. Для читальнї призначено одну найбільшу салю, із побічною канцелярию, а решту (4 кімнат) до того сїни, і пивниця винаймив видїл таки членам, на перший рік за 240 корон, де вони отворили перед сьвятами спільковий склеп.

На закінчене зборів, предсїдатель о. Вербовский, підніс многолїтствіе в честь цїсаря, а хор мужеский відсьпівав „Боже буди покровитель“. Тепер Василь Максимюк Михайлів подякував о. Вербовскому, що із читальнею тримає і читальню підпирає а хор засьпівав єму — многая лїта. На закінчене відсьпівав мішаний хор „Ще не вмерла Україна“, „Не пора“, і „За Русь стаєм до бою“. Так закінчили ся наші збори і маємо надїю, що тепер ново вибрана старшина поведе читальню красним шляхом. — *Михайло Микитюк.*

Із Топоровцїв.

У нас відбули ся загальні збори „Власної Помочи“ 12. цьвітня 1904. Вибір наступив о 3. годинї пополудни в домі Петра Ґелича під ч. 52 в Топорівцях, по чім отворено збори „Власної Помочи“ начальником Петром Ґеличом в присутности всїх членів. Наперед відсьпівано: „Христос Воскрес із мертвих“, а по сїм наступило справоздане „Власної Помочи“ напом Михайлом Губчаком урядником шпихлера і Симіоном Макаренком, яка „Власна Поміч“ за вилика, хто кілько кукурудзи вложив. До шпихлїра в року 1894 до 1904 вложили отсї люди. 1) Петро Ґелич 11 Кґ., 2) Симіон Макаренко 2 Кґ., 3) Михаіл Губчак 2 Кґ., 4) Митро Іалащук 1 Кґ., 5) Ґеорґій Козуб 1 Кґ., 6) Митро Пуріч 1 Кґ., 7) Івон Гарасиманд 1 Кґ., 8) Танаско Макаренко 1 Кґ., 9) Пантилей Ґелич 1 Кґ., 10) Андрій Василинчук 4 Кґ., 11) Павло Козуб 1 Кґ., 12) Костин Вітвіцкий 1 Кґ., 13) знов Питро Ґелич 2 Кґ., 14) Івон Гарасим Ґр. 1 Кґ., 15) Івон Пригар 1 Кґ., 16) Аликсандер Квирничук 1 Кґ., 17) Ґріґорі Гарасим 1 Кґ., 18) Ґріґорі Козуб 1 Кґ., 19) Івон Пуріч 1 Кґ., 20) Іля Роґожа 1 Кґ., 21) Андрій Козьма 1 Кґ., 22 Тодер Тирмовий 1 Кґ., разом 38 Кґ. Від року 1894 до року 1904 маєм із всїх кукурудзів проходу 150 кґ. До старшини вибрано: 1) головою Петра Ґелича, 2) Заступником Івона Гарасима Ґр., 3) писарем Митра Ілащука, 4) контрольори Симіон Макаренко і Александер Квирничук. Вибір замкнено в 5. годинї полудни. — *Петро Ґелич* голова, *Митро Ілащук* писар.

Всячина.

Дорога табакерка. В Льондонї спродано онногди стару французску табакерку з 1758 року. Табакерка була оправлена в золото а прикрашена ріжними малюнками і найчистїйшими бразилїйскими диямантами. Сю табакерку спродано за 153.600 корон. За всї табакерки, які є лиш між 30-мілїоновим руским народом, не дістав би тої суми, за яку спродано ту французску табакерку.

То раз церква! В Ню-Иорку мають будувати церкву на 550 стіп довгу а високу на 478 стіп. Нова церква помістить 70 тисяч людей, коли найбільша дотепер церква св. Петра в Римі помістить лиш 50 тисяч люда. Будова і устроенє будуть коштувати до 250 мілїонів корон.

Всїх бесїд на сьвітї є до 1000, з чого на Европу припадає 53 бесїди. Найбільше народа на сьвітї говорить хіньскою мовою, бо аж 380 мілїонів, відтак анґлїйскою 95 міл., нїмецкою 68 міл., росийскою 56 міл., далї по черзї йде між иншими мова французска (50 м.) японьска, іспаньска, італїйска, руска 30 міл., турецка, портуґальска, польска 20 міл. мадярска, румуньска ческа 8 і пів міл., сербска, шведска, грецка, болгарска, даньска 2 і пів м., словіньска і богато бесїд инших, дрібних племен.

Видане Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ІВАН ЗАХАРКО
З друкарнї „Руской Ради“ в Чернівцях під зарядом Ів. Захарка.

